

Бабушко С. Р.

Д. п. н.,
професор, завідувач кафедри туризму.
Національний університет фізичного виховання і спорту України

Соловей Л.С.

к. п. н., доцент,
доцент кафедри англійської мови та комунікації,
Київський університет імені Бориса Грінченка

Національно-патріотичне виховання у Польщі: досвід для України

Багатовікове спільне минуле України і Польщі, неоціненна підтримка і допомога Польщі нашій країні під час загарбницької війни, яку розв'язала Росія, спільне майбутнє наших країн неодмінно вимагає ґрунтовного пізнання один одного, вивчення історії та культури, ознайомлення з передовим досвідом. Останнім часом у Польщі спостерігається значне якісне піднесення національно-патріотичного виховання. Особливу роль у цьому процесі відіграли такі прогресивні та успішні проєкти, як «Патріотизм завтрашнього дня» та «Незалежний 2018».

З огляду на здобутки Польщі у питанні національно-патріотичного виховання, метою публікації є висвітлення особливостей такого виховання, критичне його осмислення та виокремлення прогресивних ідей для їх впровадження в освітню систему України.

Патріотизм походить від грецького слова «patriotes», яке перекладається «земляк», «співвітчизник». Патріотизм – це любов та відданість своїй Батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам, готовність іти на жертви в ім'я інтересів свого народу. Патріотизм виявляється в почутті гордості за матеріальні та духовні надбання свого народу, прагненні зберегти самобутність своєї культури, мови, традицій предків [1].

Для національно-патріотичного виховання польської нації характерна цілісність, багаторівневність і безперервність. Цей процес починається в сім'ї і триває протягом усього життя польського громадянина.

Патріотичне виховання у Польщі розпочинається ще у дошкільному віці в родині і триває у дитячому садку, де, передусім, навчають поважати державні символи, а саме гімн, герб, прапор Республіки Польща. Маленькі громадяни відвідують чисельні музеї, де знайомляться з історією регіону та міста, вивчають патріотичні пісні та вірші, навчаються пишатися своєю країною, національними героями, рідною мовою. Таким чином, формується основа національної ідентичності.

Міністерство культури та національної спадщини Польщі розробило освітній сайт для дошкільнят, з якого цікаво, в ігровій формі можна дізнатися про життєвий і творчий шлях польських музикантів, художників, поетів та письменників, ознайомитися з їхньою творчістю.

Для дітей шкільного віку у 2015 р. було розроблено програму «Патріотизм завтрашнього дня», метою якої стали популяризація і поширення знань про історичне минуле країни, її культурну і духовну спадщини, а також про сучасні досягнення і перемоги польського народу. Патріотичне виховання відбувається у процесі навчання на заняттях з суспільствознавства, історії, краєзнавства, польської мови. Школярі здійснюють подорожі та екскурсії до місць національної пам'яті, зустрічаються з видатними особистостями сучасності, беруть участь у конкурсах і змаганнях туристично-краєзнавчого напрямку, в роботі громадських організацій, займаються організацією патріотичних акцій та виставок.

У рік святкування 100-річного ювілею незалежності Польщі було прийнято програму «Незалежний 2018». З метою зміцнення громадянської спільноти польського народу у програмі визначено пріоритетні напрями патріотичного виховання для поляків різних вікових і соціальних груп. Виконання програми базується на трьох рівнях: реалізація проєктів в середині держави, присвячених відновленню незалежності Польщі; заохочення до відзначення урочистостей

регіональних і місцевих громад; зміцнення міжнародної позиції Польщі на основі широкої репрезентації національних духовних надбань і цінностей [2].

Для молоді і дорослих людей місцеві влади у громадах організують святкування таких важливих національних свят, як День прапора (2 травня), День Конституції (3 травня), День Незалежності Польщі (11 листопада). Для вшанування національних свят проводяться заходи з реконструкції героїчних історичних подій. Місцеві громади мають і свої традиції, які пов'язані з конкретним регіоном Польщі. Результатом ефективного національно-патріотичного виховання від дошкільного до зрілого віку є те, що сьогодні кожен громадянин Польщі з великою гордістю, достоїнстю і самоповагою вимовляє слова «Jestem Polakiem».

Підсумовуючи, констатуємо, що національно-патріотичне виховання у Польщі є наступним, безперервним, таким, що триває упродовж життя. Ще однією особливістю, що вартує глибшого вивчення та впровадження у вітчизняну практику, є використання можливостей неформальної та інформальної освіти для національно-патріотичного виховання. Необхідно, щоб патріотизм став не лише моральною чеснотою, але життєвою потребою кожного українця. Важливо пам'ятати, що патріотичне виховання – це дієвий засіб для зміцнення держави, об'єднання країни і утвердження самоповаги народу. Наразі саме національно-патріотичне виховання українців: свідомих, відданих, відповідальних, з активною життєвою позицією – набуло надзвичайної актуальності та відповідає потребам часу.

Список літератури

1. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики: Словник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 416 с. URL: <https://cutt.ly/AC0IFkm>
2. Program Wieloteni Niepodległa na lata 2017-2021. Warszawa, 2017. URL: <https://cutt.ly/SC0IC5I>